

ARTĂ CREȘTINĂ TIMPURIE

Conf.univ.dr. Ioan Carol Opreș

Adresat în egală măsură studenților de la specializarea Istorie și Istoria Artei, cursul propune, în cea mai mare parte însoțit de suport vizual (proiecții de imagini cu planuri, restituiri arhitecturale sau elemente decorative ale unor monumente notorii, artefacte, inscripții etc.) două direcții distincte și totodată complementare ale discursului general. Vor fi tratate, pe de o parte, resorturile de organizare politică, religioasă și principalele elemente de cronologie ale Imperiului roman între sec. I-VI p.Chr. (începutul sec. VII), iar pe de altă parte materializările arhitecturale sau tipuri de artefacte reprezentative. Baza de imagini (peste 1500) care însoțește informațiile esențiale și elementele de specificitate ale creștinismului pentru primele secole ale existenței sale este structurată tematic și rămâne integral accesibilă studenților interesați.

Pe lângă familiarizarea cu repertoriul conceptual și terminologic specific, între obiectivele cursului menționăm recunoașterea spațiului sacru al comunității creștine în evoluție istorică, cu analiza planimetrică și gramatica organizării interioare bazilicale, elementele majore de topografie urbană în epoca tratată, descifrarea textului epigrafic creștin, prezentarea ansamblurilor monastice, baptisterii sau martyria – cripte martirice notorii, cunoașterea elementelor definitorii ale mediului funerar creștin, a tipurilor de artefacte de uz liturgic sau de uz curent decorate cu imagini/simboluri sau text de factură creștină.

Evaluare. Cursul se finalizează printr-un proiect de cercetare, pornind de la o temă la alegere din zona artei sau arhitecturii paleocreștine. Prezența și participarea activă la curs (dezbatere/ analiză de imagine) au o pondere de 30% din nota finală.

Bibliografie.

- Peter Brown, *Cultul sfinților. Apariția și rolul său în creștinismul latin*, Amarcord, CEU Press, 1996.
- Idem, *Întemeierea creștinismului occidental. Triumf și diversitate. 200-1000 d.Cr.*, Polirom, 2002

- Jean Danielou, *Biserica primară (De la origini până la sfârșitul secolului al treilea)*, Herald, 2008.
- Idem, *Simbolurile creștine primitive*, Amarcord, 1998.
- Ch. Delvoye, *Arta bizantină*, I-II, Editura Meridiane, București, 1976.
- David Hugh Farmer, *Oxford. Dicționar al sfinților*, Univers Enciclopedic, București, 1999.
- Grabar, *Les voies de la création en iconographie chrétienne. Antiquité et Moyen Âge*, Flammarion, Paris, 1979.
- Idem, *Le premier art chrétien (200-395)*, Gallimard, Paris, 1966.
- Idem, *L'âge d'or de Justinien. De la mort de Théodose à l'Islam*, Gallimard, Paris, 1966.
- Pasquale Testini, *Archeologia cristiana: nozioni generali dalle origini alla fine del sec. VI: propedeutica, topografia cimiteriale, epigrafia, edifici di culto*, Bari, Edipuglia, 1980.
- *** *The Oxford Handbook of Early Christian Studies (Oxford Handbooks)*, [Susan Ashbrook Harvey](#), [David G. Hunter](#) (eds.), Oxford Handbooks, Oxford University Press, New York, 2008.

Pentru teritoriul României (în special, pentru provincia Scythia)

- Ion Barnea, *Arta creștină în România*, I (Sec. III -VI), București, 1979 (cu o versiune în limba engleză).
- N. Gudea, I. Ghiurco, *Din istoria creștinismului la români. Mărturii arheologice*, Oradea, 1988.
- Em. Popescu, *Inscripțiile grecești și latine din secolele IV-XIII descoperite în România*, Editura Academiei, București, 1976.
- Al. Suceveanu, Al. Barnea, *La Dobroudja romaine*, Bucarest, 1991.
- R. Vulpe, I. Barnea, *Din istoria Dobrogei. Romanii la Dunărea de Jos*, vol. II, București, 1968.
- Mihail Zahariade, *Scythia Minor. A History of a Later Roman Province (284-681)*, with contributions by Virgil Lungu and Zaharia Covacef, in *Pontic Provinces of the Later Roman Empire*, I, Amsterdam, A.M. Hakkert, 2006

